

Oprichtingsakte van de CCPPC/CCCPP

Pol Dehert

De CCPPC staat voor 'de Combattieve Cellen voor een Potentiële Populaire Cultuur'.

De CCCPP staat voor 'Cellules de Combat pour une Culture Populaire Potentielle'.

Een aantal onafhankelijke makers (laten we beginnen met 4) zetten zich samen. Ze verbinden zich. Althans momentaan. En stellen zich onder meer de vraag: bestaat er mogelijk een gemeenschappelijkheid binnen/bovenop de verschillen die hen kenmerken? Of is ieders niche (vandaag) zo goed als een fataliteit geworden? Hebben ze, ondanks alles, misschien toch nog gemeenschappelijke standpunten te delen? Is er een artistieke meerwaarde te creëren bovenop hun verschillen? Niet allen tegen één of één tegen allen, nee ieder apart en toch samen? Wat delen ze? *Le partage de soi*, zou Daniel Sibony het noemen. Is zoiets denkbaar?

De 4 beslaan een heel spectrum, een breed gamma aan artistieke activiteiten. Alle 4 zijn het zowel theater- als filmmakers evenals potentiële tentoonstellingsmakers. Ze beschikken tevens zowel theoretisch als praktisch over de nodige knowhow. Ook zijn het alle 4 potentiële pedagogen. Generaties en leeftijden kruisen elkaar. Misschien kennen ze elkaar, of hebben ze al samengewerkt. Tussen de 4 heerst er niet zoiets als een artistiek hiërarchie. Het is veeleer een los-vast collectief. In zekere zin zou men kunnen spreken van (tijdelijke) bendevorming. Er is inwisseling en uitwisseling, tegenstrijdigheid, zowel als mogelijke complementariteit. Er is met andere woorden verscheidenheid. Het zijn geen monoculturen uitsluitend verticaal gedacht. Eerder potentiële mutanten. Monsterlijk hybride figuren die van vorm/gedaante kunnen veranderen, al naargelang de artistieke activiteiten waarop ze zich richten.

Het is geen unit die onvermijdelijk uit is op nog een structuur, maar het is ook geen veredelde hobbyclub. Wat kan het dan wel zijn? Welke organisatie/verbindingvorm moet hier worden gevonden/uitgevonden? Want daar zal het op uit draaien. Dat is ook het spannende.

De 4 vormen wat men een *satura* zou kunnen noemen, een gemengde schotel, een rijk gevarieerde schotel.

Voor de inhoudelijke voorstellen en keuzes geldt geen censuur. Alleen moet de interesse verder gaan dan de eigen navel. Het is niet de bedoeling zich uitsluitend en alleen tot een fanclub te richten. Het avontuur mag niet worden geschuwd. Niks is hen vreemd, maar inhoudelijkheid, kwaliteit, gekoppeld aan toegankelijkheid staan voorop. En is niet uitgerekend dat (nog steeds?) de omschrijving van wat men onder populair - populaire cultuur verstaat (we komen hier aanstonds op terug).

En moet of kan - bij wijze van voorbeeld het gegeven TV (TV als vanouds behorend tot het publiek domein) niet worden herdacht/heruitgevonden? Als onderdeel van

het heroveren, het herwinnen van delen van datzelfde publieke domein. Gewoon als amusante creatieve denkoefening?

De 4 komen eerst alleen samen om hun individuele en misschien deels collectieve toekomst te bespreken. Dan pas komen organisatie, omkadering, logistiek etc. ter sprake.

En dus niet omgekeerd: we hebben een structuur en centen, wat nu gezongen? In een 2de fase worden er pas *conspirateurs*, extra bendelden, *partners in crime* uitgezocht en aangenomen. De 4 kunnen daartoe indien nodig voorstellen doen aan elkaar. Er wordt niet zozeer gereageerd tegen iets (die tijd is niet alleen grotendeels voorbij en teveel een variant op *ikke ikke ikke en de rest kan stikken*, het is vooral verloren negatieve energie). Niet rancune, teleurstellingen en moedeloosheid moeten ons drijven (al is er veel kwaadheid, om niet te zeggen woede - een woede die vandaag grotendeels verkeerd wordt gekanaliseerd) dan wel, vanuit samen sterker, de wil tot avontuurlijke veranderbaarheid en speelbaarheid te komen - om al spelend uit mogelijke impasses te blijven. Om mekaar daarin spelenderwijs uit te dagen en te stimuleren. De goesting moet primeren.

Alvast één punt domineert de agenda en kan moeilijk worden ontkent: Waar is vandaag nog de kritische dimensie, inclusief de zelfkritische? Waarvoor zouden we ons in godsnaam nog moeten engageren? Het antwoord daarop is kort en krachtig: vanuit fierheid van en over onszelf - godverdomme! Wat we vandaag met z'n allen missen is gezond heilzaam conflict (en met conflict bedoel ik niet crisisbeheer en of management). Gezond conflict betekent mogelijkheid tot verandering. geen stilstand die voor vooruitgang doorgaat. Crisis is vandaag de normaliteit zelf geworden; crisis is vandaag *business as usual*. Wat alles behalve normaal is. Debat en discussie zijn niet hetzelfde als meninkjes of ieder zijn eigen smaak. Iedereen denkt vandaag zijn eigen mening te moeten hebben. Iedereen is potentieel een columnist een opiniemaker... Smaakverschillen zijn ook iets anders dan bijvoorbeeld esthetische verschillen.

Volgens Boris Groys (in 'Going Public'/'En Public, poétique de l'auto design'; édition puf) staat de traditionele esthetica vandaag ter discussie. De relatie kunstenaar/kunst/publiek is zich ingrijpend aan het wijzigen. Dit sinds het ontstaan van de zogeheten sociale media (die vaak een antisociaal en of asociaal effect hebben, maar soit!). Er vindt een accentverschuiving plaats van een aloud esthetisch perspectief naar een perspectief van poésis (poésis is puur pragma, instrumentalisering, technei). We zijn met zijn allen meer producenten dan consumenten geworden. Sinds de opgang van de sociale media is de toeschouwer van weleer van participant, actant geworden. Groys spreekt in dat verband van auto-poésis. De productie van eenieders publieke zelf (is gelijk aan zelfproductie of nog auto-design). De selfie als icoon van deze tijd. Volgens diezelfde Groys (in 'Logica van de Verameling') is vandaag zowat iedereen potentieel schrijver, artiest, filosoof, etc. dankzij het internet. Verder legt hij onder meer ook nog uit waarom er geen consensus, geen (deels) gemeenschappelijk verleden en geheugen meer bestaat van waaruit we onze verschillen productief zouden kunnen duiden. Men weet niet meer wat er in het hoofd van de ander omgaat...

Ook al is de analyse van Groys bijzonder lucide en zelfs pertinent, het scherpt alleen maar mijn overtuiging om resistent te blijven.

Mooi is de etymologie van begrippen als gedachtewisseling of zelfs woordenwisseling (maar ik ga hier niet beginnen zeiken over mijn voorliefde voor de etymologie van bepaalde begrippen...) Waarmee ik niet gezegd wil hebben dat deze club van 4 vooral een praatbarak moet worden - een soft masseren, een wollig aftasten van de wederzijdse gedachten is al evenzeer uit den boze.

Over het gegeven crisis zegt Antonio Gramsci: "La Crise consiste dans le fait que l'ancien meurt et que le nouveau ne peut pas naître: pendant cet interrègne on observe les phénomènes morbides les plus variés..." Het is zo'n crisis en overgangsmoment dat we nu meemaken.

De tijd, deze/onze tijd, deze conjunctuur wordt in hoofdzaak gekenmerkt door een overkill aan: stijloefeningen, veilige maniërismen, gemaniëerdheid tout court - niches, formats, programmatoren en curatoren die hun eigen smaken botvieren en zich beperken tot het vullen van hun eigen niches. Ze meten zich de allures van rasechte artiesten aan (ik raad hier ten stelligste de lectuur aan van 'Curationism / how curating took over the art world and everything else' van David Balzer, waarin hij de mythe van het hedendaagse en in hoofdzaak modieuze curatorschap deconstrueert en ontmaskert). Afbreken, doorbreken, subverteren, die handel! Op zijn minst in vraag stellen, verstoren, ambeteren! Wij, 4 musketiers of piraten, moeten het avontuur blijvend durven aangaan. En niet op onze al behaalde successen en renommee gaan zitten - of onze reputaties vanuit veiligheid gaan reproduceren. Risico's moeten worden ingecalculeerd maar ze moeten worden genomen.

We aanvaarden geenszins welke vorm van bevoogding of betutteling dan ook... De vrije markt, *the nature state* (cfr. H Achterhuis) probeert ons/de mensen voortdurend uit elkaar te spelen, de dissensus - een vals verlicht individualisme- te installeren. Onze vijanden heten CONSUMENTISME en POPULISME, maar al evenzeer ELITISME en daar tegenover alle vormen van SIMPLISME .

Vandaar mijn voorstel om te komen tot het oprichten van de CCPPC in het frans CCCPP want het is hier dat ik uiteindelijk wil landen: bij het populaire. Het oorspronkelijk populaire (ik verwijs hier onder meer naar de noties van populaire cultuur en populaire verbeelding) was in hoge mate visueel ingesteld, lichamelijk en oraal, en dus niet in de allereerste plaats gestoeld op taal en geschreven woord.

Die brede populaire cultuur is gaandeweg historisch versmacht tussen een academische, elitaire *culture savante* (een cultuur van de bevoorrechte blik) en een met de tijd steeds breder geworden massa cultuur aangestuurd door commercialisering, formatering, etc.

Lang geleden (ik verwijs hier nogmaals naar de historische figuur van A. Gramsci) vormde de intellectueel de link tussen de *culture savante* van een dunne bovenlaag en een veel bredere volkscultuur. Hij - die intellectueel - was een *passeur par excellence* zoals D. Sibony zou zeggen, een speler tussen de linies, een doorgeefluik, een verbindingsman, een gids, een pedagoog. Hij zorgde voor transmissie. De termen 'llering en vermaak' (Horatius/B. Brecht) stammen van hier.

Vandaag is die functie van de intellectueel verwaterd. Iedereen en niemand kan zich nu zo noemen of meet zich die allures aan, onder andere via een overmediatisering van het fenomeen. Door populisten uitgespuwd wegens te elitair (met hun haat ten aanzien van alles wat maar enigszins naar elitair ruikt), door de massacultuur overbodig bevonden (de term ontbreekt in het jargon), is de oorspronkelijke intellectueel vandaag geworden tot een paria, een zonderling, een misnoegde/malcontente idioot, een ... you name it.

Op de vraag aan Marc Holthof hoe men populaire cultuur nog zou kunnen omschrijven, antwoorde deze: "Dat weten we niet meer, dat zijn we vergeten, dat is uit ons geheugen gewist." Misschien kan men zich zelfs afvragen of ons geheugen zelf ondertussen niet is gewist!

En het is hier dat de schoen pas echt knelt. Populaire cultuur dreef en drijft (?) op verbondenheid, op het doorgeven, de transmissie van dat geheugen, van die geschiedenis, van DE geschiedenis. Wat ons, onder andere, denk ik, met z'n vieren zou moeten verbinden is dat we elk onze geschiedenis hebben, maar ook (bewust?) deel uitmaken van die bredere geschiedenis. Het zou kunnen dat we behoren tot wat men de restanten van een populaire cultuur zou kunnen noemen. En die restanten zijn verzetshaarden. Ze zijn resistent. Ze bieden verzet en weerwerk. Ze zijn werkelijk subversief. Ze stellen zowel de elite canon als de glorieuze, glamoureuze anonimiteit van een geformatteerde massacultuur in vraag. Ze spelen door de linies door en bevolken/bezetten een zo goed als geheel leeggemaakt, verlaten tussengebied. Het zou ons mission statement kunnen zijn: de missing links herstellen, helen, en artistiek en menselijk.

Maar laten we om te beginnen het leven zelf huldigen. "Soyons des viveurs avant même d'être des joueurs" Zei Guy Debord ooit. Of laten we ons, zoals Franco Bifo Berardi aangeeft bevrijden uit 'De Dodelijke Omhelzing van het Kapitalisme' door te opteren voor de dyst-ironie, wat ik gemakkelijks halve een vrolijke dystopie zou willen noemen. Of nog: zoals Samuel Beckett veel langer geleden al zei: "Quand on est dans la merde jusqu'au cou il ne reste plus qu'à chanter."